

Název studie O optimismu vysokoškoláků

Autor posudku Gabriela Doušová

Celkové hodnocení

Studie se zabývá výzkumem optimismu u studentů MU Brno. Kladně hodnotím snahu autorů aplikovat poznatky ze zahraničí (viz Weinsteinův výzkum) do českého prostředí. Je mi sympatické, že si jsou vědomi i jistých metodologických nástrah při interpretaci výsledků svého výzkumu, avšak k samotné studii mám celou řadu výhrad.

Teoretický úvod je velmi chudý. Postrádám hlubší vymezení dané problematiky, výzkumný problém není jasně definovaný, chybí zdůvodnění výběru zkoumaného tématu. Jako nevhodné vnímám teoretickou oporu u neaktuálních zdrojů, stejně jako srovnávání dnešních výsledků s daty více než třicet let starými.

Taktéž postrádám jasně definovanou výzkumnou otázku, opřenou o teoretické podklady a vyplývající z jasně operacionalizovaných pojmů.

Velký zmatek mám i v uvedených šesti hypotézách. Kromě hypotézy H1 nevidím u žádné další oporu v uvedené teorii. Ostatní hypotézy jsou zmatečné, autoři zde pracují s pojmy, které nejsou operacionalizovány, nedovedu si u některých hypotéz představit, jakým způsobem je lze testovat, u H5 dokonce autoři používají budoucí čas, což tak trochu zavání věštěním z křišťálové koule.

Dále se musím pozastavit u výběru výzkumného souboru. Autoři sice uvádějí, že rozeslaných dvě stě dotazníků zajišťuje „reprezentativní zastoupení studentů jednotlivých fakult MU a odpovídající zastoupení obou pohlaví,“ ale již nekonkretizují, zdali byla tato kritéria dodržena i ve výzkumném vzorku. Neuvádějí ani jeho konkrétní velikost, a informace o tom, že návratnost dotazníků byla mezi 15 až 25 % je také vágní. Z těchto informací nelze vyčíst, z jakých dat vyvodili výzkumníci své závěry. Není ani jasně konkrétně jakou populaci výzkumný vzorek reprezentuje, a jaké jsou její znaky.

Velmi nepřesný je i popis metodiky výzkumu. Tím, že autoři neuvádějí, jaké otázky ve svých dotaznicích respondentům předložili, nelze si ani vytvořit představu, jak dalece se tento výzkum liší od jeho originální předlohy, a zdali se autoři vůbec zabývali přizpůsobení původních otázek na české prostředí.

Značné pochybení vidím i při zpracování dat. Ve statistickém vyhodnocení chybí základní deskriptivní statistiky a doklady pro užití konkrétních statistických analýz. Jsou zde zmíněny pouze průměry, avšak postrádám informace o šikmosti a špičatosti vyhodnocených dat, což by při použití t-testu, mohlo vést ke zkreslení. Nechápu ani, proč autoři zpracovávali některá data zvlášť pro muže a zvlášť pro ženy, rovněž mi není jasné, proč jsou výsledky počítány na rozdílných hladinách významnosti. Další nedostatky vidím i při užití škál, které obsahují nestejně intervaly (u dotazníku č. 1.), u škály dotazníku č. 2 se škály překrývají. Škála dotazníku č. 6 s rozsahem od 1 do 3 se mi zdá velmi nedostačující pro potřebný zisk relevantních dat.

Použití t- testu a chí- kvadrátu oceňuji, ale pro použití korelace mi chybí doložení potřebných statistik, což ve mně vzbuzuje pochybnosti o kvalitě a relevantnosti interpretovaných výsledků.

V závěrečné diskuzi jsem očekávala potvrzení či nepotvrzení jednotlivých hypotéz, ale tato podstatná informace v diskuzi chybí.

Jako šťastné se mi nezdá ani porovnávání výsledků tohoto výzkumu s původní americkou studií, pokud není cílem zjistit, jak se vyvíjela míra optimismu u studentů VŠ v průběhu let. Pak by ovšem bylo na místě volit výzkumný vzorek ze stejného prostředí, v němž probíhal původní výzkum. Srovnávat data z výzkumu z jiného prostředí a z jiné doby je matoucí. Autoři nejenže nezohlednili mnohaletý rozdíl mezi jednotlivými výzkumy, ale ani rozdílné prostředí, z něhož byly vzorky vybrány. Neakceptují ani další intervenující proměnné, například

vliv výchovy, uplatnění na trhu práce po dokončení studia v reálném prostředí, věk respondentů, ale i rozdílnost výzkumných vzorků, odlišné metody měření atd.

Silné stránky (za co chválit)

- atraktivita tématu
- snaha o co nejširší zhodnocení tématu pomocí několika hypotéz
- snaha o srovnání s výsledky původní studie

Slabé stránky (náměty na zlepšení)

- absence důležitých popisných statistik nutných ke kvalitnímu zpracování dat a stanovení výzkumu
  - vágní stanovení hypotéz bez teoretické opory
  - nedostatečná diskuze
  - nedostatečné odůvodnění použití výzkumných metod
  - chyby při stanovení škál a při statistickém zpracování dat
-

Otázky pro autora studie

1. Mohli byste doplnit informaci, jak bylo zajištěno reprezentativní zastoupení studentů jednotlivých fakult a obou pohlaví ve vašem výzkumu?
  2. Můžete doplnit informaci, jakou populaci váš výzkumný vzorek reprezentuje a jaké jsou její charakteristiky, a také jak se liší od vzorku z původní americké studie?
  3. Můžete doplnit informaci o vašich dotaznících - konkrétně, jak moc jste se při jejich stanovování drželi původní studie, v čem se obě studie lišily, jakým způsobem jste převáděli otázky z původní studie na české prostředí?
  4. Můžete jasně formulovat výzkumnou otázku?
  5. Můžete více přiblížit Weinsteinovu studii, zejména to, podle čeho stanovil soubor pozitivních i negativních událostí. A zdali jste se i vy drželi stejného klíče, či nikoliv?
-